

N. N. II, 319.

h. 62, 2.

DISSERTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA
DE

IVRE ROMANORVM

CIRCA

FLVMINA, ALVEOS
ET RIPAS

QVAM

EX DECRETO ET AVTORITATE
ILLVSTRIS FACVLTATIS IVRIDICAE
LIPSIENSIS

D. XXVII. FEBR. MDCCXXXVIII.

PRO GRADV DOCTORIS
OBTINENDO

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTIT

CHRISTIAN. GODOFREDVS
REINHARDT

MERSEBVRGENSIS

REV. AC SER. DVC. SAX. MERSEB. CAVSAR. CAMER.
PROCVRATOR ET ILL. REGIM. PATRII ADVOC.
ORDINAR.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

DISSERTATIO IN AUCTORITATE IURIDICA

DE

IURE ROMANORVM

CIRCA

EVVMINA ALVEOS

ET RIAS

QVAM

EA DEBET ET AVTORITATE

ILLVSTRIS FACVLTATIS IVRIDICAE

LIPIENSIS

D. XXXVII FEBR. MDCCLXXVII

PRO GRADV DOCTORIS

OPTINENDO

IVRISCO ERVDITORVM EXAMINI

SUBMITTIT

CHRISTIAN. GODFREDVS

REINHARDT

LIBRARIVS

LEN. ADRES. DNE. SAX. MER. GYSGR. CAMER.

RECTORI ET MEMBRIS FACVLT. IVRIDICAE

LIBRARIVS

LIPIA

IN OFFICINA LITHEOGRAPHICAE

SVMME REVERENDO
PERILLVSTRI ATQVE EXCELLEN-
TISSIMO DOMINO
D O M I N O
LVDOVICO ADOLPHO
SACR. ROM. IMP. BANDERESIO
ET LIBERO BARONI
DE ZECH

DYNASTAE IN BVNDORFF ET GEVSA etc.

POTENTISSIMI SARMATARVM REGIS
ET SERENISSIMI SAXONVM PRINCIPIS ELE-
CTORIS MINISTRO STATVS INTIMO, IAM AD
AVLAM CAESAREAM PRIMI ORDINIS LEGATO
VT ET REVERENDISSIMI AC SERENISSIMI
DVCIS SAXO-MERSEBVRGENSIS MINISTRO
STATVS ET CONSILIARIO SANCTIORI, EC-
CLESIAE CATHEDRALIS MERSEBVRGENSIS
PRAEPOSITO, CAMERAEQVE DVCALIS
PRAESIDI

DOMINO SVO GRATIOSISSIMO

PERILLVSTRI ATQVE EXCELLEN-
TISSIMO DOMINO
D O M I N O
LVDOVICO ADOLPHO
SACR. ROM. IMP. BANDERESIO
ET LIBERO BARONI
DE ZECH

DYNASTAE IN BAVDORF ET GEVSA etc.
TOTENTISSIMI SARMATARVM REGIS
ET SERENISSIMI SAXONVM PRINCIPIS RE-
GTORIS MINISTRO STATVS INTIMO, IAM AD
AVAM CAESAREAM PRIMI ORDINIS LEGATO
VT ET REVERENDISSIMI AC SERENISSIMI
DVCE SAXO-MERSEBVRGENSIS MINISTRO
STATVS ET CONSILIARIO SANCTIORI, EC-
CLESIAE CATHEDRALIS MERSEBVRGENSIS
PRAEPOSITO, CAMERARQVE DVCAE
PRAESIDI

DOMINO SVO GRATIOSISSIMO

HEROI
IN TOGA SPLENDIDISSIMO
PRINCIPVM DELICIO
CIVIVM SOLATIO
DISPVTATIONEM HANC INAVGVRALEM
IN TESSERAM ET PIGNVS VENERATIONIS
DEVOTISSIMAE
D. D. C.
SIMVLQVE PRO EIVSDEM PERPETVA
PROSPERITATE VOTIVAM HANC
SVSPENDIT TABVLAM
SVMMO EIVS PATROCINIO SE SVAQVE STVDIA
HVMILLIME COMMENDANS
TANTI NOMINIS

CVLTOR DEVOTISSIMVS
CHRISTIANVS GODOFREDVS REINHARDT.

HEROI
IN TOGA SPLENDIDISSIMO
PRINCIPVM DELICIO
CIVIVM SOLATIO
DISPUTATIONEM HANC INAVGVRALEM
IN TESSERAM ET FIGVRS VENERATIONIS
DEVOTISSIMAE
D. D. C.
SIMILOVE PRO RIVSDEM FERRETV
PROSPERITATE VOTIVAM HANC
SVSPENDIT TABVLAM
SVMMO RIVS PATROCINIO SE SVAVOVE STVDIA
HAMLEINE COMMENDANS

TAN T I N O M I N I S

CAVTOZ DEVOTISSIMVS
CHRISTIANVS GODORBDVS REINHARTT

CONSPECTVS
DISPUTATIONIS.

- Prooemium exhibens
instituti rationem.*
- §. I. Fluminis descri-
ptio, eiusque diui-
sio.*
- §. II. Alueus quid, et
quotuplex.*
- §. III. Riparum de-
scriptio, atque di-
uisio.*
- §. IV. De Iure circa
flumina. Explican-
tur L. 4. et 5. D.
de R. D.*
- §. V. An qui in flu-
minis publici di-
verti-*

*uerticulo solus per §. VIII. Quid Iuris sit
plures annos pi- circa Ripas. Quae-
scatus sit alterum dam de agris li-
quo minus eodem mitatis, et non li-
iure utatur, op- mitatis, nec non
posita exceptione de aggeribus.*

*praescriptionis, im- §. IX. Vltior de-
pedire queat. Ex- monstratio ex hi-
plicantur L. 7. D. storia iuris.*

*de diu. Temp. prae- §. X. Vfus fluminum
script. et L. 45. D. riparumque publi-
de Vsurpat. cus pro ratione ha-
bet fauorem com-
merciorum.*

*§. VI. De Iurisdictio-
ne in flumina ciui-
li, et criminali.*

§. VII. De Iure aluei.

§. XI. Conclusio.

PROOE-

PROOEMIUM.

Naturalissimus ille rerum status, in quo (vt ait *Ambros. off. L. i. c. 28.*) natura omnia omnibus in commune profudit, quemadmodum a dominio plane alienus est, ita insuper quaedam in eo occurrunt *ἀδέσποτα*, quae vsibus quidem hominum inserviunt, per se tamen omnem respuunt proprietatem. *Boehmer. I. Publ. Vniu. P. Spec. L. 2. c. 10.* Hinc licet posthaec rerum dominia, praecedente humano facto, i. e. occupatione fuerint introducta, haec tamen quae proprie occupari non potuerunt, mansere in statu naturali tanquam *ἀδέσποτα*, i. e. ea quae dominum non patiuntur. Interim inuentis in statu Civili pluribus figmentis, inuentus quoque modus, cuius ductu haec *ἀδέσποτα* quodammodo occupari, et sic in proprietatem possent deduci. Occupato nimirum per Vniuersitatem certo terrarum tractu, non id solum quod intra eum continetur, pro-

B

occu-

occupato habetur, et ad Rempubicam spectat, sed illa quoque huc referuntur, quae tanquam accessoria tractus occupati considerata veniunt. Plures enumerat species Ill. *Boehmer*. c. 1. §. 13. squ. nobis autem non nisi eas attingere animus est, quae frequentissimis subiacent controuersis. Primum heic locum occupat Mare de cuius libertate et dominio variae olim et grauissimae eruditos inter celebrabantur controuersiae, quas longa serie recenset *Hertius* in Notis ad *Puffendorff* I. N. et G. L. IV. c. 5. §. 7. conf. *Hopp*. ad Inst. L. II. Tit. 1. §. 1. in not. quos inter magni nominis autores antesignani extant *Grotius* in Tr. de mari Libero et *Seldenus* de mari clauso. Nihil tamen obstat quin media incedentes via hinc illinc extrema vitemus, asserendo mare in tantum videri clausum, et sub dominio, in quantum vt accessorium occupari potest atque defendi. conf. *Grotius* de I. B. et P. L. II. c. 3. §. 11. Illud vero maris dominium non in sola se exerit piscatione, sed necessitas quoque vela submittendi huc spectat. *Pufend.* I. N. c. 1. §. 5. Tandem Legibus iisdem, quibus mare, subiiciuntur quoque littora maris, quae ut accessorium, occupata regione tota, simul occupari nec ipse quidem
diffi-

diffitetur *Grotius* c. l. §. 9. sq. Ad *adnotata* porro spectant flumina, eorumque aluei et ripae, quae tamen hodie simul cum vniuerso territorio vt accessoria occupari possunt, cum extra omnem dubitationis aleam positum sit, ea vel in medio terrarum tractu inueniri. *Grotius* c. l. §. 7. Nec itaque miror, circa ripas, alueos et flumina tot regulariter occurrere iura diuersa, quot inueniuntur diuersarum formularum Respublicae. Quilibet inde perspicere potest magnos eorum naeuos, qui ex nimio in ius Romanum affectu haud perpendentes summe discrepantem Latii et Germaniae statum, illius doctrinas ad Germaniae mores et consuetudines circa Ripas, alueos et flumina, obtorto traxerunt collo. conf. *Thomasius* in naeu. Iurispr. L. i. c. 2. et III. de *Ludwig* in Sing. I. publ. R. G. ad Horn. praefat. §. 5. p. m. 32. sq. Haud itaque ex re erit de iure circa flumina, alueos, et ripas, diuerso quaedam differere, quae doctrina tribus absolui potest Capitibus, ita vt Cap. I. doctrinam Iuris Romani, II. tradita Iuris Germanici, et III. effectus hodiernos Iuris Germanici circa flumina, alueos et ripas exhibeat, simulque demonstret eosdem ab effectibus Iuris Civilis toto vt

aiunt differre coelo. Primum itaque Caput loco speciminis inauguralis properante tamen calamo elaboratum Tibi L. B. iam offero , reliqua quae supersunt, si temporis ratio et labores practici permittent, mox absolvam.

§. I.

Cum de vocabulis fluminum aluei atque riparum differere, nobis non sit animus, L. B. de harum vocum deriuatione et grammatica distinctione sollicitum ad Struu. disp. de fluminibus Ien. 1659. habitam remittimus, in iuridicum potius harum vocum significatum inquisituri. Flumen itaque, quod ipsam denotat aquam profluentem differt a riuo magnitudine aut existimatione circumcolentium per L. I. §. 1. D. de Flum. Ziegl. de I. Maieft. L. II. c. XV. §. 3. Quaedam fluminum perennia sunt, quae semper fluunt, quaedam torrentia, quae non nisi hyeme aquas trahunt, subitis imbribus exorta et siccitate exarescentia. L. I. §. 2. D. de Flum. vbi tamen simul cautum est, vt si aliqua aestate exaruerit flumen, quod alioquin perenne fluebat, non ideo minus perenne habetur. Perennia flumina pro publicis vendidat ICTus

in

in l. c. §. 3. ex *Cassio* publicum flumen ita definiens, quod perenne sit. Vnde cum plurima, quae existunt flumina, sint, perennia, non miror, *Marianum* in L. 4. §. 7. D. de Rer. diu. flumina pene omnia publica vocare, quod Imperator §. 2. I. de R. D. ulterius extendit, flumina omnia publica esse declarans. Alius est, qui hodie obtinet huius vocabuli significatus. Germanis enim ea flumina publica sunt, quae in publico oriuntur, in publico fluunt, ac Iure Superioritatis ad Vniuersitatem vel eius Rectorem pertinent. *Eckold.* ad D. Tit. de Flum. §. 1. Priuata vero sunt quae priuati ex concessione vniuersitatis in suo patrimonio tenent, et quae Iure priuatorum censentur. Vnde facile est eam quam *Ziegler.* c. 1. §. 4. *Wesembecio* adparat. D. de Flum. mouit controuersiam dirimere. Hic enim definitionem secundum hodiernos mores tradidit, quae ideo ex iuris Romani praeceptis impugnari non potest.

§. II.

Alueus (*Wasser-Strasse, Wasser-Läuffte, Wasser-Schlauch*) est fossa illa per quam labitur flumen. *Seruu.* d. Disp. §. 9. Lectus et venter flu-

B 3

minis,

minis, non tamen omnis fluuiorum inundatio alueum ideo facit quod adiacens terra flumine fuerit operta. L. 1. §. 9. de Flum. sed ad alueum constituendum requiritur, vt per eum flumen consueto decurrat itinere. Est vero alueus vel naturalis, quem sibi flumen ipsum facit, vel artificialis manu et industria hominum factus, qui nihilo fecius, vbi publicum recepit flumen, pro alueo vero habendus est. L. 1. §. 8. 9. D. de Flum. Vterque tamen tantisper solummodo aluei retinet naturam, quantisper ipsa fluminis aqua est cooperatus, conf. *Ziegler. de Iur. Mai. L. c. §. 12.*

§. III.

Quod ad ripas attinet, earum *Ulpianus* tradit definitionem in saepius all. L. 1. §. 5. D. de Flum. quod flumen continet, naturalem rigorem cursus sui tenens. Et ripa illa esse putatur quae plenissimum flumen complectitur. L. 3. §. 1. De Flum. ceditque ripa ex quo primum a plano vergere incipit terra, vsque ad aquam d. L. 3. §. f. Vnde non illa quae raro fit aquarum excursio ripae tribuit nomen et iura, sed ripae tunc reputandae veniunt vbi
ad

ad perpetuam sui mensuram redierit flumen. L. i. §. 5. ib. Recte itaque ripa non pro extrema alvei crepidine, nam haec pars fluminis et dominii publici est, sed pro parte ad iacentis terrae accipienda, vti colligitur ex §. 4. l. de Rer. diuis. conf. *Huber.* ad l. h. Tit. §. 7. Diuiditur ripa vel in eam quae publicis impensis munita est, et proprio nomine aggerum venit, de quibus singularis Const. in Cod. de Nili Agger. non rumpendis; vel in ripas proprie ita dictas vbi solertia hominum fluminis impetum cohibet atque coercet, vnde talis ripa per alluionem naturaliter crescere atque decrefcere adeoque mutari potest. L. i. §. 5. D. de Flum. Et haec de iuridica verborum significatione sufficiant.

§. IV.

Flumina quod attinet omnia publica sunt. i. e. quorum proprietas nullius priuati est, sed imperii Romani, vsus vero publicus et communis. §. 2. l. d. Rer. diu. Hinc *Ouidius*

Quid prohibetis aquas, vsus communis aquarum est.

Nam

Nam quae publicae sunt, nullius sed ipsius vniuersitatis esse creduntur. L. 1. pr. D. de R. D. Ast cum res communes vti mare, etc. iuris gentium esse affirmet. L. 4. D. de Rer. diu. mox vero L. 5. ibid. etiam res publicas iuris gentium esse tradat, haud ex re erit in veram harum rerum differentiam inquirere. Constat ex L. fin. D. de LL. totum Ius nostrum consistere, aut in acquirendo, aut in conseruando, aut in muniendo, vel quod verba L. subsequencia magis innuere videntur, in minuendo aut mutando. Haerebimus iam circa modum acquirendi. Cum itaque in statu naturali, vti in prooemio demonstratum dedimus, omne dominium plane exulet, sola adfuit possessio, quae proinde naturalis possessio in L. 1. §. 1. de A. f. A. poss. vocatur. Vnde quae postea introducta est rerum communitio, non est Iuris naturalis, sed Iuris gentium, licet ex naturali iure prouenerit. L. 2. 3. 4. 5. D. de diu. Rer. Respuit illa rerum communitio Iuris gentium omnem proprietatem, et solum omnibus populis concedit usum, circa eas res quae proprie communes vocantur, et quas recenset Imp. §. 1. de R. D. Porro, cum quod quilibet populus sibi Ius speciale constituit, Ciuile fit L. 9. D. de I. et I. illae

I. illae res quae singulis vniuersitatibus propriae sunt, non amplius Iuris gentium remanere possunt, sed dum a singulis occupantur populis excidunt eo ipso Iure Gentium et publicae fiunt. Subiiciuntur itaque Legibus Ciuilibus, populoque liberum est, an earum proprietatem singulis tribuere, an toti retinere velit Vniuersitati. Et tali iure, remoto sic omni dubio censentur flumina, quorum proprietatem ex communiione iuris gentium singuli sibi vindicarunt populi, eamque simul ac horum usum legibus munierunt ciuilibus. Vnde non miror, Romanos vti victarum gentium, vrbiumque, ita et superatorum fluminum ex auro in triumphum adduxisse simulacra, quale de Rheno, Rhodano, Niloque testatur *Florus*. L. IV. c. 2. Praeterea quoque Tiberi, Nilo, Euphrati, aliisque fluminibus publicis diuinas a Romanis fuisse habitos honores, et suouetaurilia ad eorum ripas fuisse celebrata, affirmat *Seneca* nat. quaest. L. 4. c. 2. docetque *Tacit.* Annal. L. 6. Nimirum omnia cum in finem, vt et ipsa flumina non priuatis sed Reipublicae adquisita esse testarentur, et insuper eo magis priuatorum auaritiam ab illorum proprietate arcerent. Ipse tamen fluminum vsus fuit publicus, singulis ex populo

C

Roma-

Romano permissus, ita enim nimis generalia §. 2. l. de R. D. verba, quae iura piscandi in flumine omnibus communia asserunt, recte restringuntur. j. L. 31. §. 1. de A. R. D. *Hahn.* ad Wesenbec. Lib. 1. Tit. 8. not. ad n. 3.

§. V.

Exerit se ille cuius antea mentionem fecimus vsus vel in iure nauigandi. §. 2. l. d. R. diu. j. L. 1. D. de Flum. quod cuique ex populo competit, vel in iure piscandi, quod aequae ad omnes spectat, modo ne vlli exinde inferatur incommodum. L. 2. §. 10. et 16. N. etc. quid in loc. publ. An vero qui in fluminis publici diuerticulo solus per plures annos piscatus sit, alterum eodem iure vti opposita exceptione praescriptionis possit prohibere breuissimis videamus. Affirmatiuam tenet sententiam L. 9. D. de diu. Temp. Praescr. Negatiuam defendere videtur L. 48. D. de vsurpat. *Cuiacius* equidem ad h. L. 45. rem acu se tetigisse credit, vbi in L. 45. eum occurrere Casum autumat, quando qui pluribus annis diuerticulum fluminis possedit, iam non amplius possidet, cum L. 7. de diu. Temp. praescr. eum exhibere Casum illi videatur, vbi actor in ipsa piscandi

scandi possessione adhuc fuerit constitutus. Sed quid opus est extra Legum verba et tenorem vagari, cum vera Ictorum mens ex verbis prout iacent satis constet. Docet nimirum statim principium L. 45. de Vfuscap. ICTo ibi sermonem esse de ea quaestione: an Loca iuris gentium publica a privato *obtineri* i. e. in proprietatem atque dominium deduci possint? quod negat *Papinianus* L. 9. ibid. et loco exempli adducit, non esse Ius ei qui in fluminis publici diuerticulo pluribus annis solus piscatus sit, alterum eodem iure prohibendi. Sed L. 7. D. de diu. Temp. praescr. de solo agit *Vsu* cui eiusmodi exercitio *Vfus* solitario praescribi, aliumque eodem iure *Vti* prohiberi posse affirmat *Marcianus*. Adeoque nulla vera has inter leges versatur pugna, id quod diuersa quae tractant obiecta, satis superque demonstrant.

§. VI.

Iam de Iurisdictione Romatorum in flumina, quaedam monenda veniunt, quae cum duplex sit nimirum Ciuilis et Criminalis, de vtraque videamus. In statu Reip. Romanae populari Ciuilem in flumina publica, Iurisdictionem sine dubio ex-

ercebant magistratus summi, maxime praetores,
 qui non solum de locis et itineribus publicis, sed et
 de fluminibus Interdicta proposuerunt, ne quid in
 flumine publico fiat, ne peius nauigetur, et statio
 iterue nauigio deterior fiat L. i. pr. D. de Flum.
 Quod interdictum simul est prohibitorium, ante-
 quam tale quid fiat, eoque iam facto restitutorium.
 L. i. §. 19. de flum. Sic nouo Interdicto praetor
 ait: „quo minus illi in flumine publice nauem ra-
 „tem, agere liceat, vim fieri veto; L. i. pr. D. vt in
 flumine. Corn. v. Eck. Princ. I. Ciu. ad D. h. T.
 Cum igitur extra territorium Ius dicenti impune
 non pareatur L. f. D. de Iurisd. heic sane ab effectu
 ad causam recte concluditur, et ex Interdictis praec-
 toriis circa flumina propositis facile patebit ad
 praetores maxime hanc spectasse Iurisdictionem,
 quae tamen postea mutato Imperii statu Imperato-
 ris fuit et eorum quibus eam delegare ipsi placuit.
 Porro ad Iurisdictionem referuntur Ciuilem Cor-
 pora Nauiculariorum in fluminibus publicis. Nam
 cum nemini societatis vel collegii vel huiusmodi
 corpus habere competat, nisi quibus hoc SCTis vel
 principum Constitutionibus fuerit indultum L. i.
 quod Cuiusu. Vniu. ita haec in primis libertas in
 flumi-

flumine publico, commercii causa societatem ineundi a publica Magistratus Rom. pependit autoritate. Vid. de corporibus nauigantium in fluminibus Galliae *Gruter*. Inscr. DCXLVII. et CCCCXL. 3. Italiae. L. II. C. Theodos. de Nauicul. et L. 32. ibid. de Nautis Tyberinis vero L. VII. C. h. t. Criminalem quod attinet Iurisdictionem duplex est quem LL. de eadem proponunt Casum. Alter est in L. Iul. de Annona vbi L. 2. §. 1. cautum, ne quis nauem nautamque in flumine publico vel in mari retineat, aut dolo malo faciat, quo magis detineatur. Quod ipsum in flumine publico maxime commissum delictum accusationi publicae publicoque Iudicio locum facit. Alterum sistit *Scaeuola* in L. 3. De Vac. et Excus. mun. vbi generalis extat prohibitio ne senatori nauem habere licat, quod ex L. Iulia repetundarum deducit *Scaeuola*, ad Praesides, procuratores aliosue praefectos vero extendit *Hermogenianus*. L. 46. §. 2. D. d. I. Fisci. Senator qui contra LL. allegatas nauem in flumine publico habebat, capite puniebatur teste *Cicerone* in *Verrem*. X. c. 18. §. 1. qui praemissa quam sistit L. 3. D. de Vac. et Excus. prohibitione, ita pergit. „Antiquae „sunt istae LL. et mortuae, quemadmodum tu dicis, „quae

„quae vetant. Fuit ista reprehensio quondam, fuit
 „ista seueritas in Iudiciis, vt istam rem accusator in
 „magnis Criminibus obiiciendam putaret.„ Et
 haec sufficiant de Iurisdictione Rom. in flumina.

VII.

Aluei regulariter duplex in iure occurrere solet
 consideratio, dum vel collectiue sumitur quatenus
 aquam fluminis simul continet, vel abstractiue sine
 aqua fluminis, mutato nimirum cursu. Quid igitur
 de utroque aluei statu iura disponant Romana,
 videbimus. Et in priori quidem generalis obtinet
 Regula: Cuius Iuris est flumen, eiusdem alueus. L.
 7. §. 5. D. A. R. D. Sic quoad proprietatem ille
 etiam alueus, quem sibi flumen fecit, etsi priuatus
 ante fuerit, incipit tamen esse publicus, quia impos-
 sibile est alueum fluminis publici non esse publi-
 cum per L. 1. §. 7. D. de Flum. Quoad vsum al-
 uei constat eundem spectare ad illos, qui ex flumine
 ipso percipiunt vtilitatem, et quibus Iurisdictio in
 flumine competit illis quoque in alueo per L. 1. §.
 6. 7. 8. de Flum. conf. L. vii. C. de Nautis Tyberini-
 nis vbi verba notatu digna. „Quodcunque igitur
 „nauigium in alueo Tyberis inuenietur, competen-
 „tibus et solitis obsequiis mancipetur.„ Verum
 enim

enim vero in posteriori Alueorum sensu, vbi pro derelictis veniunt, alia Iuris Rom. procedit dispositio. Quodsi enim toto naturali alueo in vniuersum relicto flumen alias fluere coeperit, prior alueus eorum est, qui prope ripam praedia possident, pro modo scil. latitudinis cuiusque praedii quae latitudo prope ripam fit. L. 7. §. 5. D. de A. R. D. Vfus vero aluei derelicti nemini patet nisi illis quibus proprietates eius addicitur. L. 36. §. 3. D. de A. R. D. conf. L. 7. §. 5. h. t. vbi *Caius* aequitatem hac in materia praefert, et §. 23. I. Tit. de Rer. diu vbi Imperator praecise Ius vicinitatis sequitur. Iurisdicatio tandem in alueum derelictum eorum est, quorum est in praedia quae prope ripam adiacent. Alueus enim ita occupatus pro accessione fundi habetur, adeoque iisdem vt ille Legibus diiudicatur, vindicatur, possidetur, vfucapitur.

§. VIII.

Pergimus ad Ripas, quas itidem publicas esse quatenus flumina tangunt, publica, docet *Paulus* L. 3. D. de Flum. et contra *Labeonem* acriter defendit in L. 65. D. de A. R. D. §. 1. Ex qua lege simul quae priorum temporum sectarumque circa hoc Iuris obiectum fuerit doctrina, patet. *Labeo* enim

enim ripas in Infula fluminis publici iure priuatorum cenſet, *Sabinus* vero quod ex Inſcr. all. L. 3. patet, pro publicis eas habet. Limitationem adiecit *Caius* L. 5. De Rer. diu. Riparum quidem uſum publicum ex Iure G. Sicut ipſius fluminis eſſe aſſerens, proprietatem uero illis aſſignans, quorum ripae praediis haerent. Vnde *Celfus* in L. 30. §. 1. D. de A. R. D. referente *Pomponio* ita ſtatuit. ſi in ripa fluminis, quae ſecundum meum agrum eſt, arbor nata ſit, meam eſſe, quia ſolum ipſum meum eſt, uſus autem eius publicus intelligitur. Quapropter, qui in ripa fluminis aedificat ſuum non facit, cum in meo aedificet. L. 15. ib. Magna apud Romanos erat differentia inter agros limitatos, et non limitatos. In his riparum priuatum datur dominium, in Limitatis uero, quales fuere agri manucapti, ripae publici manebant iuris, nec ius alluuiſionis circa eas obtinebat. L. 16. D. de A. R. D. L. 1. §. 6. de Flumin. uſus uero riparum ſemper ſine dubio fuit publicus ex Iure G. ſpectans ad eos, qui ex populo erant Romano. §. 4. I. Tit. de R. D. Nec tamen illimitatus hic eſt riparum uſus, ſed reſtringitur ad qualitatem fluminis, et obtinet generalis diſpoſitio. L. 2. §. 9. D. ne quid in loco etc.

Quoties-

„Quotiescunque aliquid in publico fieri permittitur, ita oportet permitti, ut sine iniuria cuiusquam fiat. Tandem circa Iurisdictionem in Ripas notanda L. 1. pr. §. 19. D. de Flum. qua cautum: Ne quid in flumine publico ripae eius facias, ne quid in flumine publico, neque in ripa eius immittas, quo statio iterue nauigio deterior sit, fiat. Quo minus ripam onerare, exonerare liceat, vim fieri vetat L. 1. pr. ut in flum. publ. Aggeres quod attinet quoad proprietatem et usum publici erant, et grauis eos, qui illis nocent, expectat poena uti de Chomatibus (i. e. aggeribus qui aquam Niloticam continent) et iis qui ea rumpunt, soluuntque disponit L. 10. D. de Extraord. Crimin. imo capitalem flammaram poenam statuit Imp. L. Vn. C. de Nili. agger. non rumpend.

§. IX.

Ast non legum solum verba nosse, sed vim ac potestatem eorum tenere decet. L. 17. D. de LL. Cum itaque Iuris Romani ratio ex nullo alio tam commode peti possit fonte quam ex ipso Reip. Romanae statu, haud ex ro erit pauca de eodem adiciere. Ab initio itaque Reip. Rom. durante statu illius Monarchico omnia non populi erant sed

D

Regis.

Regis. Hinc ab iisdem non vrbes solum et agros sed ipsa quoque *flumina* nomen accepisse ex *Liui* Hist. L. 1. c. 3. constat, quaeque ab hostibus capiebantur terrae, non populo cedebant principaliter sed Regi. Idem ib. c. 10. sqq. quod formula publicae deditiois testatur Collatinorum. Rex interrogauit Tarquinius. „Deditisne vos populum Col-
 „latinum, vrbes, agros, A QVAM, terminos delubra,
 „vtenfilia, diuina humanaque omnia in *Meam*, popu-
 „lique Rom. ditionem. Dedimus. At ego reci-
 „pio. Liu. c. 1.1. c. 37. Eiectis vero Regibus sensim exoleuerunt leges ab iisdem latae. L. 2. §. 3. D. de O. R. et obtinuit status plane popularis. Ita terrae, agri, vrbes et omnia ab hostibus capta pro publicis rebus habebantur. His sane principiis popularibus status Romani nititur conclusio: Loca publica, qualia sunt flumina et aluei, in nullius nisi Reip. Rom. esse dominio, vsusque eorum omnibus e Republica patere. Licet vero postea sub Imperatoribus status Reip. iterum mutaretur, obtinuit tamen differentia inter patrimoniales Imp. proprias, et res imperii publicas, quod testatur T. Cod. de Agricol. et Mancip. Dominic. vel fiscal. Et patrimonium hoc Imperatorum publicum, quod in
 Co-

Codice fundorum dominicorum nomine venire solet, inalienabile fuit, prout docet *Christ. Frisus* in praef. ad Collect. Iur. Roman. p. m. 2. Vnde non miror Iustinianum rebus sic stantibus leges de fluminibus publicis antea latas approbasse.

§. X.

Communis tandem fluminis riparumque usus pro ratione meo equidem iudicio habet insignem commerciorum fauorem. Romana enim ciuitas, cum ingenti frequentaretur multitudine, cui alendae, nec qui Romam circum iacebant agri, nec Italicum sufficiebant solum, inde grauissima saepe anno-nae caritate laborabat. Hinc itaque fauor commerciorum. Non enim earum solum, quae ad vitum vel quemcunque usum pertinent specierum monopolia sustulit L. vn. C. de Monop. nouaque vectigalia grauissime vetat L. i. C. ne. vectig. nou. sed grauissimis praeterea poenis coercentur ii qui commercia vilo modo euertunt, atque impediunt. Ita L. Iulia de annona poenam statuit aduersus eum qui nauem nautamue retinet, aut dolo malo facit, quo magis detineatur. L. i. §. i. D. L. Iul. de an.

Hinc magna Negotiatorum Collegia quale Mer-

D 2

curiale

curiale fuit, et Capitolinum. *Heinecc. in Antiqu. Rom. ad I. L. i. IV. Tit. 7. n. 1. et Cicero de Offic. L. i. c. 42.* eam praecipue laudibus maectat mercaturam quae satiata quaestu vel contenta potius ex alto in portum, et ex portu in agros possessionesque se contulerat. Et ex hoc vero et genuino fundamento Romani non fluminum saltem liberam concedebant toti populo nauigationem, cum liberrimo riparum vsu, sine quo nauigatio rite perfici nequit, sed ad eam eo citius promouendam incitamentum quoddam adiiiebant, permitta nimirum cuius ex populo in flumine publico piscatione, cum omni iure ad eandem spectante.

§. XI.

Et haec de Iuris Romani dispositione ac ratione circa flumina, alueos et ripas, scripsisse sufficiat. Quae tanquam ex fundamentis Iuris et status publici populi Romani deducta, cum ad statum praesentem applicari non possint, ne in patria hospes esse videar, omnem mouebo lapidem vt quae statum fluminum, aluei riparumque ex ipsis Iuris Germanici visceribus exponunt, Capita, prelo simulque
 Tuae L. B. censurae mox subiici queant.

B.I.G.

Farbkarte #13

INAUGVRALIS IVRIDICA
DE
ROMANORVM
CIRCA
NA, ALVEOS
RIPAS

II R
848

QVAM
TO ET AVTORITATE
CVLTATIS IVRIDICAE
SIENSIS

EBR. MDCCXXXVIII.
DV DOCTORIS
TINENDO

VDITORVM EXAMINI
SVMITTIT
N. GODOFREDVS
NHARDT

SEBVRGENSIS
X. MERSEB. CAVSAR. CAMER.
ILL. REGIM. PATRII ADVOC.
ORDINAR.

PSIAE
LANGENHEMIANA.

